

Дослідження біржової діяльності на організованому аграрному ринку свідчить про те, що в нашій країні завдяки державній підтримці частка сільськогосподарської продукції мала тенденцію до щорічних зростань її обсягів на товарних біржах. У ході проведеного аналізу динаміки й темпів приросту кількості біржових угод на сільськогосподарську продукцію на акредитованих товарних біржах України за видами виявляється стрімкий ріст біржової активності.

Визначальним фактором впливу на зростання обсягів біржових торгів сільськогосподарською продукцією стало, в основному, декларування експортних угод на акредитованих товарних біржах, що не можна розглядати як ринковий процес, який забезпечував би конкурентні засади ціноутворення на основні види аграрної продукції. Частка агропромислового комплексу в валовому внутрішньому продукті України 2012 року становила 11% [1].

Необхідно першочергово здійснити заходи щодо активізації процесів розбудови біржової діяльності на ринку сільськогосподарської продукції через залучення якомога більшої кількості суб'єктів аграрного сектора шляхом запровадження на товарних біржах оптимальних механізмів укладання біржових угод, особливо на шляху до впровадження повномасштабної торгівлі ф'ючерсними й опціонними угодами. Це забезпечить зниження цінкових коливань на основні види аграрної продукції та сприятиме стабілізації функціонування аграрного сектора економіки країни.

Література:

1. Газета «Голос Столиці», стаття «Частка агрокомплексу у ВВП України торік становила 11 відсотків – Присяжнюк».

УДК 338

Н.А. Шайген

Львівський національний університет імені Івана Франка

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ЕНЕРГОРИНКУ УКРАЇНИ

N. A. Shaihen

ANALYSIS OF THE FEATURES ENERGY MARKET OF UKRAINE

Енергетика відіграє надзвичайно важливу роль в економіці України, забезпеченні її розвитку та конкурентоспроможності, оскільки здатність виробляти енергію та ефективно її використовувати впливає не лише на національну безпеку, але й має неабияке стратегічне значення.

Енергозабезпечення економіки України вимагає чималих обсягів імпорту енергетичних ресурсів, так як внутрішні запаси є недостатніми для забезпечення потреб суспільства. Тому одним із шляхів вирішення даної

проблеми є раціональне споживання наявних та імпортованих енергетичних ресурсів.

4 квітня 1995 року було видано Указ «Про структурну перебудову в електроенергетичному комплексі України» [2], який включав інформацію про створення передумов для організації конкурентного середовища шляхом розділення функцій з виробництва, передачі та постачання електроенергії.

Наступним кроком було затвердження Кабінетом Міністрів України постанови «Про забезпечення роботи оптового ринку електричної енергії України» від 19 лютого 1996 року, основною метою якого стало завершення структурної перебудови енергоринку і підвищення роботи галузі в ринкових умовах, а також запровадження принципу спільної діяльності в галузі енергетики.

5 травня 2000 року постановою Кабінету Міністрів України було утворене державне підприємство «Енергоринок», одним із завдань якого стало виконання функцій оптового постачальника, що забезпечував би збір коштів за продану електричну енергію та подальший їх розподіл між виробниками. Внаслідок цього за 6 місяців 2000 року на рахунок оптового постачальника електричної енергії надійшло у 4 рази більше коштів, ніж за весь 1999 рік. Динаміка оплати, починаючи з січня 2001 року, має тенденцію до стабільного росту [1].

У 2002 році було закладено основи реформи на енергоринку України. Процес реформування виявився довготривалим і лише у 2007 році вдалось перейти до рішучих дій. Так, в числі першочергових заходів став перехід АЕС та ГЕС до продажу за ціновими заявками. Окрім того, було започатковано укладення двосторонніх договорів вже до кінця 2009 року. Реформування ринку електроенергії входить в низку вимог, які висувають до України міжнародні фінансові організації, тому важко сказати, зовнішні чи внутрішні чинники штовхнули уряд до планування змін.

В останні роки енергоринок працює в складних умовах, зумовлених високими загальними технологічними витратами електроенергії. Крім цього протягом 2011 року спостерігалася значна різниця між кредиторською та дебіторською заборгованістю в енергетичному секторі економіки, низький рівень сплати коштів споживачами за електроенергію в окремих областях України.

Ситуація, що зараз складається на енергоринку України вимагає серйозних змін у даній галузі. Останнім напрацюванням у цій сфері стала оновлена Енергетична стратегія України на період до 2030 року [3]. Основними цілями Енергостратегії є створення умов для надійного та якісного задоволення попиту на енергопродукти; підвищення енергобезпеки держави; підвищення ефективності споживання й використання енергопродуктів.

Отже, неабияке значення має впровадження нових технологій у сфері виробництва палива, електроенергії, так як інновації сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки, оновленню основних фондів енергетичних підприємств, а також покращенню екологічної ситуації в країні [4].

Література:

1. Варламов Г. Б. Про стан виробництва, споживання і сплати за електричну та теплову енергію в Україні / Г. Б. Варламов, К. О. Приймак // Энергосбережение. Энергетика. Энергоаудит. – 2011. – №12. – С. 2–4.
2. Державне підприємство «Енергоринок». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.er.gov.ua/>
3. Енергетична стратегія України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/energy_market/strategiya-bez-viziyyi-.html
4. Завербний А. С. Проблеми та перспективи впровадження інноваційних фінансових інструментів в енергетичному секторі України / А. С. Завербний // Управління інноваційним процесом в Україні. – 2012. – С. 123.

УДК 338

Ю.А.Яремчук, Г.Б.Машлій

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Y.A.Yaremchuk, G.B.Mashliy

STATE REGULATION OF EXCHANGE ACTIVITY IN UKRAINE

Необхідним елементом формування ринкових відносин в Україні є ефективне функціонування вітчизняних бірж. Для того, щоб у системі біржової торгівлі брала участь достатня кількість продавців та покупців, необхідно відпрацювати чіткий механізм, пов'язаний із захистом інтересів усіх його учасників. Вони мають бути впевненими, що ліквідність біржових угод є максимальною, а ризик непоставок або неплатежів – мінімальний. Саме тому на даний час є актуальним питання державного регулювання біржової діяльності в Україні, адже воно повинно удосконалюватися одночасно із розвитком бірж.

Головною метою державного регулювання біржової діяльності в Україні є забезпечення стабільності, збалансованості та ефективності функціонування біржового ринку, що передбачає забезпечення вільного та відкритого процесу біржового ціноутворення на основі концентрації попиту